11

Τῆς Ζακύνθου τὰ δάση
καὶ τὰ βουνὰ σκιώδη
ἤκουον ποτὲ σημαίνοντα
τὰ θεῖα τῆς Ἀρτέμιδος
ἀργυρᾶ τόξα.

Καὶ σήμερον τὰ δένδρα
καὶ τὰς πηγὰς σεβάζονται
δροσερὰς οἱ ποιμένες·
αὐτοῦ πλανῶνται ἀκόμα
οἱ Νηρηίδες.

Τὸ κῦμα Ἰόνιον πρῶτον
ἐφίλησε τὸ σῶμα·
πρῶτοι οἱ Ἰόνιοι Ζέφυροι
ἐχάιδευαν τὸ στῆθος
τῆς Κυθερείας.

Καὶ ὅταν τὸ ἑσπέριον ἄστρον
ὁ οὐρανὸς ἀνάπτη
καὶ πλέωσι γέμοντα ἔρωτος
καὶ φωνῶν μουσικῶν
θαλάσσια ξύλα·

Φιλεῖ τὸ ἴδιον κῦμα,
οἱ αὐτοὶ χαϊδεύουν Ζέφυροι
τὸ σῶμα καὶ τὸ στῆθος
τῶν λαμπρῶν Ζακυνθίων,
ἄνθος παρθένων.

Μοσχοβολάει τὸ κλῖμα σου,
ὦ φιλτάτη πατρίς μου
καὶ πλουτίζει τὸ πέλαγος
ἀπὸ τὴν μυρωδίαν
τῶν χρυσῶν κίτρων.

(Ἀνδρ. Κάλβος, Ὁ φιλόπατρις)

12

Στὴν κορυφὴ τῆς θάλασσας πατώντας
στέκει, καὶ δὲ συγχύζει τὰ νερά της,
ποὺ στὰ βάθη τους μέσα ὁλόστρωτα ὄντας
δὲν ἔδειχναν τὸ θεῖον ἀνάστημά της.

Δίχως αὔρα νὰ πνέει, φεγγοβολώντας
ἡ ἀναλαμπὴ τοῦ φεγγαριοῦ κοντά της
συχνότρεμε, σὰ νά 'χε ἐπιθυμήσει
τὰ ποδάρια τὰ θεῖα νὰ τῆς φιλήσει.

(Διονύσιος Σολωμός)

Μὲ δυσκολία διαβάζω   στὴν πέτρα τὴν ἀρχαία.
«Κύ(ρι)ε Ἰησοῦ Χριστέ».   Ἕνα «Ψυ(χ)ὴν» διακρίνω.
«Ἐν τῷ μη(νὶ) Ἀθύρ»   «Ὁ Λεύκιο(ς) ἐ(κοιμ)ήθη».
Στὴ μνεία τῆς ἡλικίας   «Ἐβί(ωσ)εν ἐτῶν»,
τὸ Κάππα Ζῆτα δείχνει   ποὺ νέος ἐκοιμήθη.
Μὲς στὰ φθαρμένα βλέπω   «Αὐτό(ν)... Ἀλεξανδρέα».
Μετὰ ἔχει τρεῖς γραμμὲς   πολὺ ἀκρωτηριασμένες·
μὰ κάτι λέξεις βγάζω-   σὰν «δ(ά)κρυα ἡμῶν», «ὀδύνην»,
κατόπιν πάλι «δάκρυα», καὶ «(ἡμ)ῖν τοῖς (φ)ίλοις πένθος».
Μὲ φαίνεται ποὺ ὁ Λεύκιος   μεγάλως θ' ἀγαπήθη.
Ἐν τῷ μηνὶ Ἀθύρ   ὁ Λεύκιος ἐκοιμήθη.

(Κων. Καβάφης)

Μὲ τὸ βαθὺ στηθόδεσμο, τὸν ἥλιο στὰ μαλλιά, κι αὐτὸ τὸ ἀνάστημα
—
ἴσκιοι καὶ χαμόγελα παντοῦ
στοὺς ὤμους στοὺς μηροὺς στὰ γόνατα·
ζωντανὸ δέρμα, καὶ τὰ μάτια
μὲ τὰ μεγάλα βλέφαρα,
εἴταν ἐκεῖ, στὴν ὄχθη ἑνὸς Δέλτα.

(Γιῶργος Σεφέρης)

ΜΕΛΕΤΗ ΣΟΛΩΜΟΥ

ΣΤΙΧΟΙ ΑΠ' ΤΟ «ΛΑΜΠΡΟ»

1. Ἐκειὸς ποὺ ἀκούει καὶ τὴ δροσιὰ ποὺ στάει
βλέπει τὰ βασανά μου καὶ βογγάει.
2. Νὰ γελᾷ καὶ νὰ κλαίει καὶ νὰ κοιμᾶται.
3. Τονὲ τηράω, βόηθα, τοῦ λέω, δὲν ἔχω
πανί, τιμόνι, καὶ τὸ πέλαο τρέχω.
4. Ποὺ στὸν ἀέρα ὁλόασπρο φουσκώνει.
5. Τοῦ χεριοῦ ποὺ ὀμπροστά μου ἀντισηκώνει,
καὶ τῆς τρέμει, ὅπως τρέμει τὸ καλάμι.
6. Ὅσο ἐκειὰ τὰ κουπιὰ σχίζουν τὸ ρέμα.
7. Καὶ πικρότατα κλαίω πὼς εἶναι δίχως
τὸ στεφάνι ποὺ μὄταξες ὁ τοῖχος.
8. Ἡ κραυγὴ τῶν σκυλιῶν καὶ τῶν κοράκων.
9. Ἐτέλειωσες τῆς θλίψης τὸν ἀγώνα·
ἔλα κοντά μου, ἐρωτικὴ τρυγόνα.
10. Καὶ τριγύρου τ' αὐτὶ δὲν ἀγρικάει
πάρεξ τὸ ρέμα ὄχ τὸ κουπὶ ποὺ στάει.
11. Ξέπλεκα ὀμπρὸς ὡς κάτου τὰ μαλλιά της,
νὰ μὴ δεῖ τὸ φεγγάρι ποὺ προβαίνει.

12. Καὶ τ' ἄνθη ἀπ' τὰ δέντρα
ξεπέφτουν, ἰδές τα,
παράπολυ ἡ ζέστα
τοῦ ἡλιοῦ τὰ βαρεῖ.
13. Στὸ μάτι μακρόθεν
ὁ τοῖχος ἀσπρίζει
καὶ γύρο του ἀνθίζει
ἡ δάφνη, ἡ μυρτιά.
14. Ἀθώα πεταλούδα,
στῆς κάψας τὴ λαύρα,
γυρεύει μιὰν αὔρα
γιὰ νὰ δροσισθεῖ·

κι ἐκεῖ κατὰ τύχη
σὲ μνῆμα ἀκουμπάει,
ποὺ ξάφνου φυσάει
μία αὔρα γλυκή.
15. Πὼς εἶναι στὸν τόπο,
ποὺ δρόμο δὲν ἔχει
λαμπρὰ νὰ μὴν τρέχει
λευκότατο φῶς.
16. Γλυκόφωνο σήμαντρο
ποὺ κράζει ἀπ' τὸ σπίτι
τὸν γέρον ἐρμίτη
νὰ πεῖ τὸ σπερνό.

Ὢ σήμαντρο, ὁπότε
καλεῖς εἰς τὸ μυρι-
στικὸ πανηγύρι,
ἡ ἠχώ σου τερπνή.
17. Κι ἐκεῖ στοῦ θανάτου
τς Αὐγούλας κρεβάτι
συρίζει δροσάτη
πνοὴ τοῦ βραδιοῦ,

καὶ τ' ἄνθη ἀπ' τὸ σῶμα
τς Αὐγούλας σκορποῦσε,
τὴν κόμη κινοῦσε
τς Αὐγῆς καὶ τ' Ἀνθοῦ.
18. Αὐγούλα μου, ἐτρόμαξε
ὁ Ἀνθός σου πολύ.
19. Τώρα ποὺ ἡ ξάστερη
νύχτα μονάχους
μᾶς ηὗρε ἀπάντεχα,
καὶ κεῖ στοὺς βράχους
σχίζεται ἡ θάλασσα
σιγαλινά.
20. Δυὸ κυπαρίσσια
ἀδελφωμένα
ποὺ πρασινίζουνε
μὲς στοὺς σταυρούς.
21. Νερομουρμούρισμα
ὁποὺ ἀναβρύζει
καὶ τς ἐπιτύμβιες
πέτρες δροσίζει
μόλις ἀντίσκοβε
τὴ σιγαλιά.
22. Στὸν τοῖχο σύρριζα
σκύφτει, κοιτάει,
γλυκολυπούμενη
χαμογελάει
κατὰ τὰ ἐντάφια
χόρτα πικρα.

Κατὰ τὰ σύγνεφα,
κατὰ τ' ἀστέρια,
τρεμομανιάζοντας
ρίχτει τὰ χέρια,
καὶ κλαίει καὶ ρυάζεται
τρομακτικά.
23. Μὲ λύπη ἐγκάρδια
ἐθεωροῦσε
ὅλα τὰ μνήματα
καὶ τὰ μετροῦσε
μὲ τ' ἀργὸ κίνημα
τῆς κεφαλῆς.
24. Ἦτον στὴν ἄλαλη
τὴ μοναξία
στρογγυλοφέγγαρη
φωτοχυσία,
σὰν τὴ λαμπρόπλαστη
Πρωτονυχτιά.
25. Ἡ μυρωδία
ὁπού ἐχυνότανε
στὴν ἐρημιά.
26. Γιατί τινάζετε
πάνω τους χώματα;
Μή, μὴ σκεπάζετε
τὰ μικρὰ σώματα
ποὺ ἀποκοιμήθηκαν
γλυκά, γλυκά.

Αὔριο θὰ κόψουμε

ΙΒΥΚΟΣ

1

Ἦρι μὲν αἵ τε Κυδώνιαι
μαλίδες ἀρδόμεναι ροᾶν
ἐκποτάμων ἵνα Παρθένων
κᾶπος ἀκήρατος, αἵ τ' οἰνανθίδες
αὐξόμεναι σκιέροισιν ὑφ' ἕρνεσιν
οἰναρέοις θαλέθοισιν· ἐμοὶ δ' Ἔρος
οὐδεμίαν κατάκοιτος ὥραν,
ἀλλ' ἅθ' ὑπὸ στεροπᾶς φλέγων
Θρηίκιος Βορέας ἀίσσων
παρὰ Κύπριδος ἀζαλέαις μανίαισιν ἐρεμνὸς ἀθαμβὴς
ἐγκρατέως πέδοθεν σαλάσσει
ἁμετέρας φρένας.

2

Ἔρος αὖτέ με κυανέοισιν ὑπὸ
βλεφάροις τακέρ' ὄμμασι δερκόμενος
κηλήμασι παντοδαποῖς ἐς ἄπειρα
δίκτυα Κύπριδος βαλεῖ.
ἦ μὰν τρομέω νιν ἐπερχόμενον
ὥστε φερέζυγος ἵππος ἀεθλοφόρος ποτὶ γήρᾳ
ἀέκων σὺν ὄχεσφι θεοῖς ἐς ἅμιλλαν ἔβα.

3

φλεγέθων ἅπερ διὰ νύκτα μακρὰν
σείρια παμφανόωντα.

4

τοῦ μὲν πετάλοισιν ἐπ' ἀκροτάτοις
ἱζάνοισι ποικίλαι
πανέλοπές τε καὶ αἰολόδειροι
λασιπορφυρίδες
καὶ ἀλκύονες τανυσίπτεροι.

5

μύρτα τε καὶ ἴα καὶ ἑλίχρυσος
μᾶλα τε καὶ ρόδα καὶ τέρεινα δάφνα.

6

δέδοικα μήτι πὰρ θεοῖς
ἀμβλακὼν τίμαν πρὸς ἀνθρώπων ἀμείψω.

7

οὐκ ἔστιν ἀποφθιμένας ζωᾶς ἔτι φάρμακον εὑρεῖν.

8

πωτᾶται δ' ἐν ἀλλοτρίῳ χάει.

ΠΑΛΑΤΙΝΗ ΑΝΘΟΛΟΓΙΑ

ΑΔΗΛΟΝ

Αἰγιβάτῃ τόδε Πανί, καὶ εὐκάρπῳ Διονύσῳ,
καὶ Δηοῖ Χθονίῃ ξυνὸν ἔθηκα γέρας.
αἰτέομαι δ' αὐτοὺς καλὰ πώεα, καὶ καλὸν οἶνον.
καὶ καλὸν ἀμῆσαι καρπὸν ἀπ' ἀσταχύων.

ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΩΣ

Δράγματά σοι χώρου μικραύλακος, ὦ φιλόπυρε
Δηοῖ, Σωσικλέης θῆκεν ἀρουροπόνος,
εὔσταχυν ἀμήσας τὸν νῦν σπόρον· ἀλλὰ καὶ αὖτις
ἐκ καλαμητομίης ἀμβλὺ φέροι δρέπανον.

ΕΡΑΤΟΣΜΕΝΟΥΣ ΣΧΟΛΑΣΤΙΚΟΥ

Οἰνοπότας Ξενοφῶν κενεὸν πίθον ἄνθετο, Βάκχε·
δέχνυσο δ' εὐμενέως· ἄλλο γὰρ οὐδὲν ἔχει

ΜΥΡΙΝΟΥ

Ὑψηλῶν ὀρέων ἔφοροι, κεραοὶ χοροπαῖκται,
Πᾶνες, βουχίλου κράντορες Ἀρκαδίης,
εὔαρνον θείητε καὶ εὐχίμαρον Διότιμον,
δεξάμενοι λαμπρῆς δῶρα θυηπολίης.

ΑΡΙΣΤΩΝΟΣ

Ὦ μύες, εἰ μὲν ἐπ' ἄρτον ἐληλύθατ', ἐς μυχὸν ἄλλον
στείχετ', (ἐπεὶ λιτὴν οἰκέομεν καλύβην)
οὗ καὶ πίονα τυρὸν ἀποδρέψεσθε, καὶ αὔην
ἰσχάδα, καὶ δεῖπνον συχνὸν ἀπὸ σκυβάλων.
Εἰ δ' ἐν ἐμαῖς βίβλοισι πάλιν καταθήξετ' ὀδόντα,
κλαύσεσθ', οὐκ ἀγαθὸν κῶμον ἐπερχόμενοι.

ΓΑΙΤΟΥΛΙΚΟΥ

Παῖδα πατὴρ Ἄλκην ὁλοῷ σφιγχθέντα δράκοντι
ἀθρήσας, δειλῇ τόξον ἔκαμψε χερί·
θηρὸς δ' οὐκ ἀφάμαρτε, διὰ στόματος γὰρ ὀιστὸς
ἤιξεν, τυτθοῦ βαιὸν ὕπερθε βρέφους.
Παυσάμενος δὲ φόνοιο, παρὰ δρυῒ τῇδε φαρέτρην
σῆμα καὶ εὐτυχίης θῆκε καὶ εὐστοχίης.

Παρουσίαση: ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΚΑΡΑΤΖΑΣ

κάτι λουλούδια,
αὔριο θὰ ψάλλουμε
κάτι τραγούδια,
εἰς τὴν πολύανθη
Πρωτομαγιά.
27. Νά, ποὺ ἡ δροσόβολη
αὔρα ξυπνάει
καὶ ψιθυρίζοντας
μοσχοβολάει
ἀπὸ τ' ἀρώματα
τ' αὐγερινά·
στὰ φύλλα ἐπέρνας
καὶ τῆς καρδίας,
σὰν τὰ κινήματα
τῆς φαντασίας,
ποὺ ζωγραφίζουνε
τὴν εὐτυχιά.

28. Ὁ Οὐρανὸς Ἀλληλούια ἠχολογάει·
κατὰ τὴν γῆν ἐρωτεμένος κλίνει·
ζεῖ τοῦ νεροῦ καὶ ἡ στάλα ὁποὺ κολλάει
στὸ ποτήρι' Ἀλληλούια ἐγὼ κι ἐκείνη.
29. Σὰν τ' ἄστρο ποὺ γοργὰ τὸ καλοκαίρι
χύνεται πέντε δέκα ὀργιὲς ἀστέρι.
30. Ἀφοῦ στὸν κόσμο ἐλάμψανε τ' ἀστέρια,
τέτοιου τρόμου φιλιὰ δὲν ἐδοθήκαν.
31. Κόλαση; τὴν πιστεύω· εἶναι τη· αὐξάνει·
καὶ ὅλη φλογοβολάει στὰ σωθικά μου.
32. Σηκώνεται καὶ παίρνει τὴν πεδιάδα,
σχίζει κάμπους καὶ δάση, ὄρη, λαγκάδια.
33. Καὶ εἰς τὸ κύμα, ποὺ βλέπει ὡς τὸν καθρέφτη,
ξανακοιτάει, χαμογελάει, καὶ πέφτει.
34. Καὶ βλέπει μέσα στὰ νερὰ καθάρια
ἄλλος λάμπει οὐρανός, ἄλλα κλωνάρια.
35. Σκύβω, καὶ ξανοίγω ὀμπρός μου
ἀναπάντεχα μέρη ἀλλουνοῦ κόσμου.
36. Καὶ δὲν ἔμεινε μήτε ἕνα κλωνάρι,
φιλέρημο πουλάκι νὰ καθίσει,
τὸ βράδυ, τὴν αὐγή, νὰ κιλαηδίσει.
28. Εἰς τὴν ἅρπα γλυκὰ γέρνει τὸ στῆθος.